

POSTANOWIENIE

23 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 23 lipca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku upadłego M.B.

o ustalenie planu spłaty, warunkowe umorzenie zobowiązań lub umorzenie zobowiązań bez ustalenia planu spłaty, umorzenie lub zakończenie postępowania w sprawach upadłościowych osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej,

na skutek skargi kasacyjnej upadłego M.B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 9 maja 2025 r., PO/Gz-KRZ/183/2024,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 października 2024 roku Sąd Rejonowy w Zielonej Górze w punkcie pierwszym ustalił, że w planie spłaty upadłego M.B. uczestniczą następujący wierzyciele: 1) Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Z. w kwocie 6765,28 zł; 2) Gmina Miejska G. z wierzytelnością w kwocie 66,00 zł w kategorii III; 3) N. S.A. w W. z sumą wierzytelności w kwocie 61 168,28 zł, w tym 43 530,90 zł w kategorii II i 17 637,38 zł w kategorii III; 4) B. w G. z wierzytelnością w kwocie 14 542,74 zł w kategorii II; w punkcie drugim ustalił, że upadły M.B. doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień wskutek rażącego niedbalstwa; ustalił plan spłaty wierzycieli na warunkach szczegółowo opisanych w

punkcie trzecim; w punkcie czwartym ustalił, że pozostałe zobowiązania upadłego powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości, z wyłączeniem zobowiązań wskazanych w art. 491²¹ ust. 2 pr. up. zostaną umorzone po wykonaniu planu spłaty wierzycieli.

Postanowieniem z 9 maja 2025 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił zażalenie upadłego i obciążył go kosztami postępowania zażaleniowego.

Upadły wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 491¹⁵ ust. 1 pkt 3 pr.up. w celu wyjaśnienia „jaki jest próg rażącego niedbalstwa w art. 491¹⁵ ust. 1 pkt 3 pr.up. przy zadłużeniach konsumenckich i czy zaniechania procesowe (brak reakcji na wadliwe wezwanie) mogą być elementem tej oceny”, a także na potrzebę wykładni art. 217 pr. up. w zakresie minimalnych wymogów skutecznego wezwania do złożenia oświadczenia na piśmie. Skarżący podniósł także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na wadliwą konstrukcję rozstrzygnięcia co do winy upadłego i zaniżenie progu rażącego niedbalstwa, co miało wpływ na ustalenie długości planu spłat.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Bliższa analiza skargi kasacyjnej wykazała, że w sprawie nie zachodzi powołana wyżej przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Argumentacja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje, że wątpliwości skarżącego nie mają charakteru poważnych wątpliwości i sprowadzają się w istocie do zwykłej wykładni art. 491¹⁵ ust. 1 pkt 3 pr.up. i art. 217 pr.up. i ich zastosowania w ustalonym w sprawie stanie faktycznym. Potwierdzeniem tej konstatacji jest okoliczność, że skarżący częściowo powtórzył argumentację co do wadliwej konstrukcji rozstrzygnięcia w zakresie winy upadłego, gdy uzasadniał tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Należy zarazem przypomnieć, że zbadanie czy dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień w sposób umyślny lub wskutek rażącego niedbalstwa – tj. czy dłużnik ponosi winę za swój stan majątkowy – wymaga dokonania ustaleń faktycznych i ich oceny. W świetle przedstawionej we wniosku argumentacji skarżący w istocie zmierza do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów i ustaleń faktycznych dotyczących postępowania dłużnika przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, co w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. jest niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym.

Należy także zauważyć, że w toku postępowania dłużnik został skutecznie zobowiązany w drodze zarządzenia przewodniczącego do złożenia oświadczenia na piśmie w trybie art. 217 ust. 1 w zw. z art. 491¹⁴ ust. 1 pr.up. w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia i przy zastrzeżeniu, że złożone oświadczenie będzie stanowiło dowód w sprawie, a nadto do przedłożenia dokumentów ukazujących aktualną sytuację materialną i wysokość uzyskiwanych dochodów upadłego. Skarżący nie ustosunkował się do treści zarządzenia w wyznaczonym terminie, mimo że zostało skutecznie doręczone 21 maja 2025 r.

Przechodząc do oceny twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), należy przypomnieć, że zachodzi ona wówczas, gdy z treści skargi bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że wadliwości przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy skarżący twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinien przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Konieczne jest w związku z tym wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającej na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 r., nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Wymaga przy tym podkreślenia, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Wynikająca z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ma charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna jest zasadna w stopniu „oczywistym”, jeżeli można ją stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby pogłębionego badania okoliczności sprawy (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w przyjętym wyżej rozumieniu. Jak wskazano we wcześniejszych uwagach, argumentacja zawarta we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera się jedynie na polemice ze stanowiskiem Sądów *meriti* i niedopuszczalnym kwestionowaniu ustaleń faktycznych i oceny dowodów.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

A.G.

[a.ł.]